

Становище

от доц. д-р Албена Накова

за дисертационния труд на Тодор Капитанов на тема „Съвременни аспекти за защита правата на работниците посредством синдикалното движение в България“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, научна специалност 05.11.01 „Социология“

Предложеният за защита дисертационен труд на тема „Съвременни аспекти за защита правата на работниците посредством синдикалното движение в България“ се състои от: увод, три глави, заключение, библиографска справка за използваната литература и 7 приложения и е с общ обем от 221 страници.

Това, което прави най-силно впечатление още от първите страници на разглежданата работа е изключително амбициозната цел, която авторът си поставя – оценка на степента на въздействие на синдикалните организации, като тип обществени организации, върху процеса на формиране на политики от страна на държавата и оценка на преките и косвени резултати и ефектите от това въздействие за обществото като цяло. На първо място, това е един изключително модерен и иновативен подход при разработването на съвременни политики и мерки в различни области – оценката на въздействието, а от друга страна, както отбелязва и самият автор, в България все още няма практика да се прави задълбочен анализ на въздействието на обществените организации върху процеса на формиране на политики от страна на управляващите правителства, което е едновременно красноречив показател както за актуалността на избраната тема, така и за нейната практическа насоченост и полезност. Същевременно това говори, че теоретичните и изследователски търсения на Тодор Капитанов не са самоцелни и отговарят напълно на съвременното разбиране за науката, като предлагаща решения на конкретни проблеми на практиката. Ето защо отчитам като безспорно достойнство на настоящата разработка нейната практическа ангажираност и полезност.

Самият факт, че авторът е решил да се посвети на един толкова актуален и същевременно практически важен проблем, който има своите дълбоки както научно-теоретични, така и практико-приложни основания, е показател за сериозността и значимостта на неговата работа, още повече, че професионална му биография показва сериозна обвързаност със сферата на синдикалната дейност, което е предпоставка за доброто познаване на проблемите и предизвикателствата в тази област на обществения живот.

Във връзка с това едно друго достойнство на дисертационния труд е, че авторът много добре познава и е изложил теоретически и логически систематизирано и последователно теорията, историята и практиката на синдикалното движение, както международно, така и българско, от неговото зараждане и до днешни дни. Той тръгва от историческите и теоретични основи за възникването на синдикалните движения в Европа и в България, минава през функциите и практиката на синдикалните организации през социалистическия период от развитието на България, през съвременния синдикализъм в развитите страни и у нас, за да завърши с т.нар. от него „автентичен“ синдикализъм, при който синдикатите у нас постепенно се утвърждават като основна организираща сила на общественото недоволство, отричайки трансмисионния модел на синдикализъм и поставяйки защитната функция в центъра на своята дейност, следвайки и провеждайки политика на социален диалог с работодатели и правителство, а когато това се оказва невъзможно, и политика на протести и оказване на натиск в полза на хората с цел стопиране на реформи, които нямат нужните социални измерения и ефекти.

Като важно достойнство на дисертацията следва да се отбележи и фактът, че проследявайки и анализирайки теорията, историята и практиката на синдикалното движение у нас и в други страни по света, авторът прилага комплекс от взаимно допълващи се подходи – социологически, исторически и икономически - за обосноваване на своите тези. Като тук специално искам да подчертая, че приложението конкретно на социологическия подход към изучаването на процесите, свързани с дейността на синдикатите в дисертацията, прави възможно очертаването на едно ново изследователско поле в социологията, като демонстрира нейните познавателни възможности в тази нова изследователска ниша и същевременно представлява опит да

се преодолее съществуващия познавателен дефицит в това отношение в социологията, което също е важен приносен момент на дисертационния труд.

Свидетелство за социологическата култура на автора е и доброто познаване и прилагането в разработката на различни социологически методи за набиране на емпирична информация с цел обосноваване и доказване на основната теза, че синдикалните действия оказват влияние върху управленския процес по вземане на решения относно провеждането на национални политики в сферата на пазара на труда, а именно: количествени методи (пряка анкета в рамките на национално представително изследване и онлайн анкета) и качествени методи (фокус групови дискусии и включено наблюдение).

Като показател за научната и професионална компетентност на автора следва да се отбележи и богатството на използваната литература - 129 заглавия, от които: 67 - на кирилица и 62 - на латиница.

Приемам по принцип и формулираните от Тодор Капитанов приносни моменти в неговия дисертационен труд.

В заключение искам да кажа, че авторът успява да докаже формулираната от него основна теза – приложеният богат емпиричен материал, резултат от проведени няколко типа социологически изследвания, доказва, че синдикалните действия и предприеманите от синдикатите мерки оказват въздействие върху управленските процеси по вземане на решения, като в емпиричния материал, даден в приложение, са представени и конкретните резултати, до които синдикалните действия са довели, т.е. направена е оценка на въздействието на предприетите мерки. В тази връзка обаче имам една забележка, която може да се приеме и като препоръка за по-нататъшна изследователска дейност. Според мен направената оценка на въздействието следва да бъде дадена не като приложение към основния текст на дисертацията, а в самия основен текст, защото тя е логически завършек на цялостния научен анализ, осъществен в дисертацията и доказва формулираната в началото теза. И като допълнение към това, тази оценка би трябвало да завършва с теоретичен анализ и систематизиране на изведените основни емпирични резултати и очертаване на тази база на един теоретичен модел на начина, по който синдикалните действия въздействат върху управленските процеси по вземане на решения и правене на политики. Но това

би могло да бъде и едно бъдещо продължение и доразвитие на извършената в този дисертационен труд работа, която безспорно заслужава висока оценка.

Във връзка с това искам да изразя своето категорично убеждение, че предложеният дисертационен труд с автор Годор Капитанов отговаря на всички изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

София

Член на научното жури:

2.04.2018 г.

доц. д-р Албена Накова